

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

Az Unitárius Egyház — Budapesti Unitárius Egyházközség — Unitárius Misszióház hivatalos havi tudósítója.

Felelős szerkesztő: Dr. Iván László

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Koháry-u. 4. Telefon: Aut. 17-4-24. Előfizetési ára egész évre 4- P. amely beküldhető a budapesti unitárius egyházközség 30.400 sz. postacsekkszámlájára

NEG Y V E N É V.

A mi szükre szabott egyházi életünkben ritkán előforduló ünnepélyes alkalomhoz érkezünk el a folyó esztendőben. *Józan Miklós* püspöki vikárius, a budapesti unitárius egyházközség vezető lelkésze az idén töltötte be lelkészi működésének negyvenedik évfordulóját. Ez a jubileum túlnó az egyszerű személyes kereteken és körébe vonja a csonka ország minden unitárius hívőjét. Sőt rajtuk is tulmegy, mert *Józan Miklós*nak nemcsak a hivei körében vannak hallgatói, megértői és tisztelői, hanem az országban mindenütt, ahol valaha megfordult, ahol hallották szószeokról beszélni, vagy ahol egyszerű baráti beszélgetésekben bontakozott ki nemes egyénisége.

A Torda-Aranyos vármegyei *Tur* községben látta meg 1869-ben az áldott erdélyi magyareget, amelyet örökre, holtig tartó hűséggel megszeretett. Tordán és Kolozsváron végezte iskoláit féltő anyai gondoskodás mellett. Theologiai tanulmányai végeztével *Oxfordban* tanult három esztendeig, ahonnan visszatérve a híres szép *Torockónak* lett lelkésze. Majd pedig a budapesti lelkészi állomás megüresedvén, 1899-ben *Ferencz József* püspök erre a nagy fontosságú helyre ne-

vezte ki lelkésznek. A Duna-Tiszamenti szétszórt unitárius anya és leányegyházakból ő alkotta meg a *Duna-Tiszamenti Egyházkört*, amelynek 1902-ben első esperese lett s ebben az állásában kormányozta a rábizott egyházrészt egészen az összeomlásig. Ekkor a kegyetlen magyar sors arra kényszerítette, hogy a csonkaországi egyháztöredéknek önálló létet teremtsen s így alakult meg 1920-ban a magyarországi püspöki helynökség, amelynek *Józan Miklós* lett az első vikáriusa. 1920 óta jó és balsorsban együtt él hiveivel, kormányozza őket s a kis nyáj az ő valóban nagy családja, amelynek szinte minden tagját ismeri s akik ugy jönnek hozzá minden bajukkal, bánatukkal, mint gyermekek az édes atyjukhoz. 1922-ben megindította az *Unitárius Értesítőt* s szerkesztette hét

évfolyamon keresztül, 1923-ban az *Unitárius Misszióház* felállítása körül szerzett el nem muló érdemeket.

Mint egyházának főpásztora a magyar felsőháznak tagja, sőt tevékeny tagja, aki beszédeivel is meg tudta ütni azt a hangot, amelyet tőle az illetékesek elvártak. Azonban az előkelő, magas társadalmi állás ellenére is mindig a keresz-

tény szerénység mintaképe maradt. Azt hisszük, hogy nincs még az országban olyan felsőházi tag, akihez bejelentés nélkül lehet bekapogtatni, rajta kívül. Kerüli, szándékosan kerüli a magassággal együtt járó megtiszteltetéseket s halk, finom egyénisége nem egyszer tért ki már a hódolatnak hangosabb megnyilatkozásai elől. S most, amikor már semmiképen sem hárithatta el hiveinek ostromló szeretetét a negyvenéves évforduló alkalmával, most is inkább a kötelesség szava, mint az élvezet hangja volt az, amely elfogadhatóvá tette előtte az október 8-án tartandó jubileumi ünnepséget.

S amilyen halkszavu egyéniség a maga körében, annál hatalmasabb, annál erősebb a hangja, ha hazájáról, szegény, megtépett nemzetéről van szó. Ilyenkor beszéde menydörgés, amelyből egy forró, izzó szívnek szeretetszíkrai pattannak s messze világítanak a sötét magyar éjszakában. Senki nálánál merészebben nem hirdette a felekezeti határokon túl fekvő magyar egység gondolatát. Ezért a gondolatért képes volt még félreértéseknek is kitenni magát. Amikor a Szent István körmeneteken első ízben jelent meg mint protestáns egyházfő, akkor annak a mind hangosabbá váló szentistváni gondolatnak volt a XX. század magyarságában az előharcosa, amely ma a többi protestánsok körében, sőt a katolikus fiatalság soraiban is kezd mindinkább gyökeret verni, hogy t. i. a magyarság *egy* nemzet minden felekezeti megoszlás ellenére is. Ebben egyébként az unitárius hagyománynak ékes megtestesülése volt Józán Miklós, mert e hagyomány szerint a felekezeti hittvalláson túl van egy egyetemes nemzeti és azon túl egy egyetemes emberi hittvallás, amelyet követni kell mindenkinek, ha csak nem akar nemzetéhez és embervoltához hűtlen lenni.

Mint egyházában, Józán Miklósban, a főpásztorban és az emberben egyébe olvadtak az ezeréves magyar mult legszebb virágai: a vallásosság és hazafiság. Számára a magyarság kereszténységet jelent s bizony sokszor tapasztalhatta és bizony sokszor megírta már dalokban s elsírta bánatos könnyekben, hogy milyen keresztet hordoz vállain, amióta az ő édes hazája a szenvedések kálvária útját járja. De ugyanakkor a kereszténység hívővé, törhetetlen magyar hívővé is tette, akit a győzelmes feltámadás nagyszerű gondolatától nem tértíthet el senki és semmi.

A negyvenéves évfordulón a csonkaország unitáriusai megköszönik az Istennek Józán Miklós személyén keresztül számukra juttatott lelki ajándékokat s egyben kérik is az Egek Urát, hogy

adjon az ő nemes egyéniségének még sok boldog esztendőt, lássa szükebb családjának sok-sok örömét s élvezze hiveinek áldó szeretetét.

Istennek áldó keze nyugodjon meg Józán Miklós püspöki vikáriuson az „Unitárius Értesítő” alapítóján s mindazokon, akik vele testvéri, gyermeki és tanítványi közösségben élnek.

MAI KÉRDÉSEK.

LEGYÜNK ALDOZATOS LELKÜEK.

Sub pondere crescit palma — sulya alatt nő a pálma. És az elnyomtatások, sanyargatások alatt fokozódik az ellenállóerő. E szólások valóraváltását szemlélhetjük a lecsatolt területeken kisebbségi sorsra jutott fajrokonokban, hitsorsosaink életében. Az általános gazdasági leromlást súlyosbító, helyi közigazgatás részéről jelentkező állandó zaklatások napról-napra bizonyossá teszik az egyesek előtt, hogy fajához és vallásához való ragaszkodását drágán kell megfizetnie. De mindenki vállalja ezt a sorsot, mert ösztönösen érzi, hogy a faja és vallása ellen elkövetett botlások — egyes szerencsés nádszál természetű egyénektől eltekintve — lelkileg elviselhetetlen következményekkel járnak. Érzi, hogy a legnagyobb lelki gyötörések között vergődik az, aki a saját faja ellen bünt követ el, mert az ellenség még jobban megveti.

Ezek az erkölcsi érzések váltják ki, hogy a kisebbségi sorsban szenvedők gazdaságilag leromlott helyzetükben is képesek hihetetlen áldozatokra. A saját szükségletük kielégítetlen hagyása mellett a közérdekű intézmények fenntartására oda adják utolsó garasukat is. Vannak egyesek és egyházközségek, akik és amelyek a közérdekért való áldozatot a legnagyobb közönnyel megtagadják, de az iskolák és intézmények fenntartása minden jóérezésű embernek erkölcsi kötelessége és szívügye.

Erdély az áldozatkészségben példát mutat. Szép Erdélyországban jártamban meglátogattam székelykereszturi testvéreinket és részt vettem a háromszéki kör közgyűlésén, valamint a nagyajtai egyházközség disz-közgyűlésén is, amelyen vagyonkezelő gondnokának 20 éves és pénztárnokának 25 éves szolgálatát ünnepelte. Felemelő lelkiéletnek lettem részesévé.

Székelykeresztúron a számban megfigyeltet, de hivatásának magaslatán álló, önzetlen és lemondani tudó értékes tanári kar ka-

lauzolása mellett részletesen megtekinttem a modern követelményeknek megfelelő, szép gimnáziumot, az internátussá alakított régi iskolát, a régi igazgatói lakásból alakított kedves konviktust. És megtekintettem az östermelessel foglalkozó székelységre oly nagy jelentőségű, s kiváló képességű igazgatójának mintaszerű vezetése alatt működő székely földművesiskolát az igazgatói irodától az értékes gazdasági muzeumon át a gazdasági épületekig. Az élniakarás beszédes tényei ezek. Az életküzdelemben: a terhek vállalása, a jövő alakítása. De megnéztem a székelykereszturi egyházközségnek a papi lak mellé épített egyemeletes felekezeti iskoláját is, amely már tető alatt van, azonban vakolatlanul is hirdeti, hogy egyesült erővel mindig lehet maradandót alkotni kicsiből is.

Minden unitárius előtt ismeretes, egyházunk anyagi helyzete és főiskoláink fenntartásáért folytatott küzdelme. A kereszturi vezető atyafiak vitán felül erőt meghaladó feladatokat oldottak meg, amidőn két éven át a gimnázium felső tagozatát magánadományokból tartották fenn. A folyton romló gazdasági helyzetben azonban kétséges, hogy meddig lehet ezt bírni. A vezetőség szent hittel és meggyőződéssel hirdeti, hogy a székelységnek a teljes gimnázium fenntartása elmellőzhetetlen érdeke. Tiszteletet parancsol az a szeretet, amellyel a gimnázium célkitűzését egy szívvvel, egy lélekkel felkarolják, dédelgetik. Szívem szerint minden gondolatukkal egyet érzek, mert a székely ember fajának kulturértékét méri a gimnáziummal. Ez pedig ma az értéke sebb küzdelmét jelenti a kevésbé értékessel szemben. Az egyház és fajszeretnek gyönyörű megnyilvánulásai jelentkeznek a látogató előtt, amelynek hatása alól szabadulni nem is vágyik, mert erkölcsi értéket reprezentálnak.

De az egyházi állapotok egységes áttekintése hűvös homlokkal való gondolkozásra készítet. Az élniakarást józan megfontolással kell irányítani. Elfoglalt elvi álláspontom mellett tehát változatlanul kitartok, mert a tények közvetlen ismeretét célzó kereszturi látogatásom módosító erejű benyomást nem váltott ki bennem.

Nekem úgy tetszik, hogy nekünk ma nem a problémák megoldására, hanem a problémák átélésére kell törekednünk. A közegyház újabb probléma elé került. Az egyházközségek vagy

ni leromlásuk folytán a felekezeti elemi iskolákat alig tudják fentartani.

Ma már a kérdést akként formulázzák, hogy: **az egyháznak a gimnáziumok fentartása fontosabb-e vagy az elemi iskolák fentartása.** Nagy és nehéz probléma. Az a nagy áldozatkészség, amelyre minket Erdély tanít, eleddig gyönyörű eredményt ért el. És buzdítólag hat, hogy mi is legyünk áldozatoslelkűek. Csonkamagyarországi helyzetünk is áldozatos lelket kíván!

A mi egyháztársadalmi életünk a folytonos adakozásból táplálkozik. Egyházi adózásunk rendszeressé tétele is a multtal szemben feltétlenül egyházi terhet jelent. A lelkészi nyugdíj kérdése is előtérbe lépett, mert itteni lelkészeink nyugdíj várandósága ezidőszerint vajmi csekély.

Csonka-Magyarországon a Kert és Erdő után most a Lelkészi Nyugdíjalap várja a gyűjtőakció beindítását és eredményét.

Áldozatos lelkek önmegtagadással párosult adakozására van szükség, ha a menthetőt menteni akarjuk. Szerintem mentenünk is kell, mert én úgy nézem, hogy nagy jó akarattal erre képesek is vagyunk, csak szívünk a helyén legyen. A lelki harmonia megteremtése után testvériesen mindent megvalósíthatunk, ami az adott viszonyok között unitárius szerénységgel kívánatos.

Az erdélyi vezetőemberek megállapítása szerint a mai nehéz időben azokban az eklézsiákban a legrosszabb az adakozás eredménye, ahol a multban a hívek az egyházközség vagyoni helyzete folytán csaknem mentesítve voltak a terhektől. Azok a hívek, akik az egyház terhét a multban is súlyos teherként hordozták, ma is minden zugolódás nélkül keresztényi áldozatkészséggel viselik.

Nekünk, csonkamagyarországi unitáriusoknak követnünk kell az erdélyi hittestvérek áldozatkészségét. Mi nem szabad, hogy Isten különös kegyéből élvezett szabadságukban a babyloni fogságban levőkről megfeledkezzük.

Mi meg kell, hogy osszuk azt, amit Isten különös kedvezéséből élvezhetünk. A Kert és Erdő után a Nyugdíj-Alap gyűjtése következik, azonban áldozatos lélekkel mindenki adjon, ha jut, oda is, ahova szíve sugallata szerint adni erkölcsi kötelessége.

Van aki bőven adakozik s annál jobban gazdagodik.

Legyünk áldozatos lelkűek!

(dr. T. Gy.)

A JÖVŐ UTJAIN.

Uj gondolatok Debrecen körül.

Lapunk hasábjain az év elejétől kezdve többször jelentek meg cikkek, melyek az unitárius jövő nagy kérdésével foglalkoztak. Nem pusztá elmélkedések voltak ezek, nem ön-
elégült dicshimnuszok, sem pedig önostorozó sőtét zsolozsmák, hanem egyszerűen statisztikai alapon megírt összefoglalások, amelyek rátereltek a magyarországi unitáriusság figyelmét arra a szétszórtságra, amelyben az unitárius gondolat itt ennek a csonka országnak a földjén él s a szétszórtságból természetesen következő szervezeti hiányokra, amelyen csak újabb munkaerők beállításával lehetne segíteni, akik képesek volnának bizonyos területen a hiveket kisebb közösségekbe összefoglalni s ezáltal az unitárius gondolatnak megmenteni. Cikkeink állami statisztikai adatok segítségével bizonyították be, hogy az unitarizmus sorsa a mai hiányok miatt a lassu elsorvadás, amely néhány évtizeden belül feltétlenül bekövetkezik, hacsak rövidesen meg nem kezdjük a szétszórt unitárius hivek összegyűjtését új munkások beállításával.

Cikksorozatunk eredményei már is mutatkoznak. Egyházi vezető férfaink figyelemmel kísérték cikkeinket s mind szélesebb körben terjed a megértés és a helyeslés az általunk előadott gondolatok irányában. Ennek a megértésnek és ennek a tettekész segíteni akarásnak első bizonyossága az az érdekes és nagy horderejű tervezet, amelyet Ferencz József h. lelkész indítványa alapján július 31-én tárgyalt dr. Mikó Gábor elnökletével a Missziói Bizottság. Nem kisebb dolgokról van szó, mint hogy a felső Tisza vidékének lelki gondozására Debrecen központtal több, mint 700 unitárius lélek fokozottabb szervezése beinditassék. Jelenleg a 700 unitarius lélekből mintegy 200 részesül havonta illetőleg félévenként egyszer lelki gondozásban, mivel az egész felső tiszai terület a pesti lelkészség hatáskörébe tartozik. Könnyen elképzelhető, hogy Budapestről ezt a nagy területet kellőleg gondozni nem lehet. A felállítandó körlelkészség 5 vármegye, 5 csonka vármegye és 16 város területét ölelné magához. A városok amelyekben tiznél több unitárius lélek lakik, a következők: Debrecen 89, Szolnok 60, Mezőtur 41, Gyula 30, Miskolc 29, Nyiregyháza 27, Békéscsaba 17, Eger 17, Jászberény 11. A nagyközségek közül Dévaványa 26 és Békés 12 lélekkel szerepelnek. A körzethez csatlakozó vármegyei területen

369 lélek, a városi területen pedig 353 lélek lakik, ami összesen 722 lelket tesz ki.

A megszervezendő körlelkészség területén jelenleg két unitárius imaház van: Debrecenben és Dévaványán. Mindkét helyen papilakásul szolgáló ház és tanyabirtok is. Ha az új szervezet megalakul, akkor a következő helyeken lehetne állandó és rendszeres Istentiszteletet beindítani: Debrecenben havonta kétszer vasárnap, és a téli időszakban egyszer hétköznap vallásos Dávid Ferenc estély. Dévaványán és Mezőtúron, ugyanazon napon, havonta egyszer. Nyiregyháza, Miskolc, Szolnok, Gyula városokban évente négyszer, Békéscsaba, Békés, Eger városokban pedig évente kétszer. Sőt a látogatások száma még szaporítható, ha a pesti lelkészek továbbra is látogatják alkalomadtán korábbi missziós területük városait, különösen Debrecen, ami kívánatos és remélhető is. Ugyanezek a helyeken, ahol még nincsen hitoktatás, az is beszerveztetnék s ezáltal a hitoktatásban részesült gyermekek létszáma is kétszeresére emelkednék. Ez a nagy terület természetesen csak úgy kezelhető, ha a körlelkész vasúti biletjeggyel rendelkezik. Ezen a téren az Unitárius Értesítő szerkesztője készségesen siet segítségére a beszervezendő körlelkészségnek ezáltal is bizonyítani akarván azt, hogy a mi kis lapunk még áldozatokra is képes, ha a jó ügyet csak egy kicsivel is előresegíthetjük. Ugyanis ez az egész terület egy keleti hálózati szabadjeggyel, vagy 500 km.-es vonalszabadjeggyel bejárható s ilyennek váltására és megszerzésére képesek leszünk.

Ime eljutottunk odáig, hogy mindenki láthatja, hogy szellemileg és egyháziilag mit jelentene az új körlelkészség felállítása. Nagy lelki eredményeket, igazi unitárius megújodást. Ez a gondolat ragadta meg a Missziói Bizottság elnökét dr. Mikó Gábort és az ülés résztvevő tagjait is, mikor nagy lelkesedéssel magukévá tették a javaslatot, sőt még készek voltak arra is, hogy a Misszió Ház anyagi támogatást rendelkezésre bocsássák az új intézménynek. Az új körlelkészség anyagi alapjainak megteremtése az egyedüli pont, amely körül folyhatnak a viták, mert lelki szempontból csak helyeselni lehet azt a nagyszabású tervet.

Hogy lehet anyagilag megalapozni az új körlelkészséget? Mi azt a véleményt valljuk hogy ilyen téren is a bátor kezdeményezések nagyon sokat segíthetnek, de rögtön kimutatjuk, hogy minden kockázat nélkül megkezdhető a debreceni missziós munka beindítása. Igaz az,

hogy Debrecenben a tanyabirtok és a ház egész jövedelme le van kötve a budapesti egyházközség számára, annak a kölcsönnek törlesztésére, amelyet a pesti egyház adott Debrecennek imaháza felépítése és tanyabirtokának épületei renbehozása céljából. De nincs lekötve a hivek évi kb. 600 P egyházi adója, mivel ez kizárólag a hivek lelki építését van hivatva szolgálni. Dévaványának a tanyabirtokából évi kb. 500 P tiszta jövedelme van, ami jelenleg részben a lévita fizetését szolgálja, részben pedig a lelkészi nyugdíjintézetet táplálja, amely nagyon szép cél, de ezt a birtokot az élő élet táplálására adományozták annak idején s így ezt az élet törvényei és az áldozatos lelkek akarata szerint, az unitárius élet fenntartására kellene fordítani! Van azután még egy egyházi vagyon Mezőberény, egykor élő unitárius központ, amely ma már halott, de a vagyona évi 500 P-t jövedelmez. Ezt a mi felfogásunk szerint haladéktalanul produktív célokra kell fordítani s ez idő szerint nincs fontosabb kérdésünk, mint a debreceni körlelkészség felállítása, tehát erre. Ez mindössze 1600 P-t tesz ki évente, ami havonta körülbelül 130 P-ös fizetésnek felel meg. De remélni lehet, hogy a Misszió Ház lelkes bizottsági tagjai szemük előtt tartják s anyagilag is támogatják a magyarországi misszió nagy kérdéseit s másrészt remélni lehet azt is, hogy a leendő körlelkészt az Ige is táplálni fogja, amelyet az eddigi uralkodó materializmus szeretett számításán kívül hagyni, de amelyet a mai kor evangéliumban ujjászületett szelleme mindig hozzacsatolt szükös számvetéséhez.

Még egy kérdést kell megvizsgálnunk, mielőtt cikkünket lezárnók. Ez pedig az, hogy kinek az anyagi kárára történik az egész szervezkedés. A hiveknek semmi esetre sem jelent újabb nehézséget a körlelkészség beszerzése, mert nem kér tőlük újabb terheket. Az egyetemes egyházat nem érinti semmiben sem, legfeljebb a nyugdíjintézetet, de ezt a különben szintén nagyon fontos intézményt nem táplálhatják olyan jövedelmi források, amelyek kimondottan az unitárius élet fejlesztésére vannak hivatva és rendelve. Dévaványa eddig hivatalosan Füzesgyarmat társegyháza volt, de a valóságban oda semmi pénzadományt nem küldött s tőle szellemi vezetést nem kapott. Így hát Füzesgyarmaton semmi sérelem nem esik. Budapestet hasonlóképpen nem éri károsodás. A beszerzendő körlelkészség területéről Budapesten 74 adózó van nyilvántartva s ezekre ki van róva összesen évi

475 P egyházi adó. De a hivek a hiányos gondozás és főleg a szervezetlenség miatt — sok helyen ma is a helyi protestáns gyülekezeteknek adóznak — nem fizettek s így 1932-ben csak 173 P, 1933 első nyolc hónapjában pedig csak 78 P gyűlt össze. Ezeknek a hiveknek Pestről történő megadóztatása, amugy is illuzórikus, mert a pesti lajstrom adófizetőinek jórésze, korábbi Igazgató tanácsi határozatok alapján, Debrecenhez tartozik s mint természetes központba oda is adózik. Gyula és Békéscsaba Debrecenhez való csatolása szükséges a megkívánt lélekszám eléréséhez, de ez Hódmezővásárhelynek tényleges veszteséget nem jelent, mivel ez utóbbinak elég dolgot ad saját gyülekezetének építése és filiáinak ellátása. Meg vagyunk róla győződve, hogy ottani agilis lelkészünk örömmel hozza meg ezt a talán valamelyes anyagi áldozatot jelentő lemondást.

Mindezek után azt hisszük, hogy nem akad egy olvasónk sem, aki a Misszió Bizottság által tárgyalt nagyszabású tervet lehetetlennek vagy nem kívánatosnak tartaná. S azt pedig bátran hihetjük, hogy az érdekelt területek unitárius hivei a legnagyobb örömmel és készséggel fogják fogadni az új lelkészség megvalósítását. Kérjük is mindazokat, akik a számításba vett területen laknak, hogy ebbeli nézetüknek lapunkhoz intézett levelükben is kifejezést adni sziveskedjenek. Mert mai nap, amikor minden egyház szinte erején felül áldoz, hogy hitéletét fellenítse, hogy hiveit a mélyebb keresztény öntudat áldásaiban részesítse s ezáltal egy boldogabb jövő alapjait lerakja, ilyen nehéz időkben mindenkit csak megnyugvással és igazi evangéliumi örömmel tölthet el az a terv, amely a debreceni körlelkészség beszerzésével sokat, nagyon sokat adhat ama vidék unitáriusainak, de tőlük csak annyi áldozatot kér, amennyit ma is mindenki megadhat ilyen jó ügynek s amelyet meg nem tagadhat lelkének kára s a hitnek, mint Isten ajándékának megcsorbítása nélkül. Mi szeretnők, ha a missziói bizottság ülésén Józán Miklós püspöki vikárius ajkairól elhangzott mondas valósággá válik. Ugyanis annak a gondolatnak adott kifejezést, hogy milyen szép volna, ha ma, a Misszió Ház megvételének tizedik évfordulóját a bizottság úgy ünnepelhetné meg, hogy az évforduló kapujában egy új intézményt indítana el és segítene hozzá az élethez! Bizony ez szép és nemes tett volna és méltó ahhoz a szellemhez és szándékhoz, amely amerikai és angol testvéreinket eltöltötte, amikor a

Misszió Házat a magyar unitarizmus erősítésére megalkották. Adja Isten, hogy ez a derék javaslat ne az egyházi irattárat, hanem az unitárius életet gazdagítsa!

Iván László

IFJUSÁG

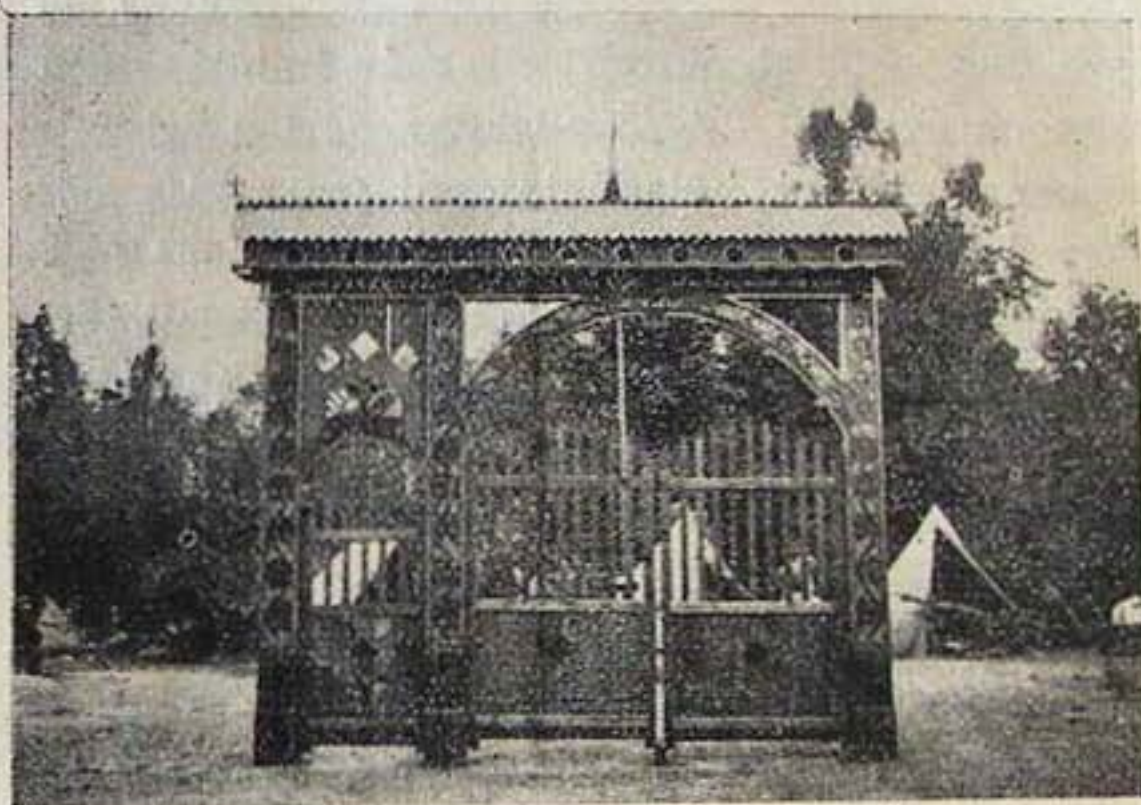
JAMBOREE.

Néhány héttel ezelőtt még magyarázni kellett ennek az idegen szónak az értelmét s ma már ismerjük a jelentőségét annak a nagyszerű két hétnek, amit a világ cserkészfiái augusztus 1-15-ig Gödöllőn töltöttek. Mennyit álmodtunk róla s mennyi álmot szőttünk hozzá. Mennyit dolgoztunk érte. Mennyit vártunk tőle! És alig, hogy megérkezett ebben a gyűlölködő, gondterhes világban mint egy gyönyörű álmot, máris elszállt, mint egy álmot. Soha még két hét ilyen rövid nem volt a mi életünkben, de szépségével felülmulat a régi békevilág legszebb esztendőit. Összesűrösödött benne a világtörténelem, megépült és értelmet nyert Bábel. Két hétre örömköncseppé olvadtak a jeges óceánok, leomlottak a vámhatárok s három négyzet kilométerre miniatürözödött az öt világrész. Nem kellett utlevél, sem vizum, sem vonat, sem repülőgép és rövid percek alatt az Északi sarktól eljuthatott az ember a Fok-föld vidékére. Összekeveredett a világ népeinek nyelve és szent értelemmé kristályosodott a testvéri szeretet melegében. Mintha csak az Isten országa vette volna eleven képmását a gödöllői nagy park területére. Ott mindenki vidám volt és boldog. Mosollyal köszöntötte egymást ötvennégy nemzet közel harmincezer gyermeke. Két hétre kiesett az életünkből a politika és mi nem éreztünk semmi veszteséget, boldogok voltunk.

A 345. János Zsigmond cserkészcsapat a Jamboreen. (Iván M. felvétele)

Valóban mintha csak végig álmodtuk volna azt az időt. S amikor befejeződött, elmúlt és fel kellett ébredni belőle, nem éreztünk akkor sem fájdalmat, mert tudtuk, hogy hiába zökent vissza az élet a régi mederbe, a Jamboree nyomai úgy belevésődtek a lelkünkbe, hogy azt onnan nem lehet kitörölni soha. Megmarad szent emlékül, mint új nyeresége és tartalma az életünknek, amely hív, kísért és ösztönző a jó munkára, a testvéri szeretetre a világ összes népei között. Mi, akik benne éltünk és cserkészszemmel, cserkészlélekkel néztük és éltük végig a gödöllői Jamboreet, éreztünk bizonyos hiányokat, bizonyos mértékben csalódásokat is. De ez természetes volt, mert cserkész szemszögéből nézve az életnek is más képe van, nem

A 345. János Zsigmond cserkészcsapat táborának székelykapus bejárata. (Iván M. felvétele)

olyan, mint amilyennek a nagy közönség látja azt. A közönség tarkaszínű, vidám világtáborozást látott, kereste benne a rendkívülit, az exotikumot. Színes arcokat, színes sátrakat, színes nyelvzavart. Meg is találta. Egy fél napra ez is sok volt szenzációnak. Mi azonban mélyebbre láttunk. És lent a mélyben több érdekességet találtunk. Ahogy mi láttuk, a Jamboree egy új világháború, a békevilágháborúja volt. Olyan, amelyet mindenki megnyert, mindenki győzött benne. Csak egy volt a vesztes: a gyűlölködés, a népek közötti viszálykodás és elégedetlenség. Ez a Jamboree két dologban multa felül az eddigieket. Az egyik a nyelvi nehézségek legyőzése, a másik a résztvevők sokféle nemzetisége volt. Soha Jamboreen még ennyi fajta nép gyermeke nem vett részt és soha Jamboreen nem volt ilyen könnyed a fiuknak az egymással való érintkezése. S ebben a magyar cserkész volt az oroszán-rész, mert a tervszerű előkészület meghozta az eredményét: a magyar fiuk között minden

nyelvre akadt tolmács bőven. Azonban a vendégeink is megleptek bennünket. Már a megnyitás napján magyarul köszöntöttek és magyar csatakiáltásokkal üdvözöltek minket. Ez nemcsak új képet adott a Jamboreenak, hanem új sikert is eredményezett, amelynek a Jamboreen csak a körvonalai bontakoztak ki, de az áldását csak ezután fogjuk érezni. A magyar fiúk kedvességét, vendégszeretetét, a magyar cserkész lelkiképét 54 felé vitték magukkal a résztvevő idegenek a világ minden tája felé. Amíg a közönség faragatlan kézmozdulatokkal sokszor nagy tapintatlansággal autogramokat csikart ki az idegen, sőt a magyar cserkészektől is, addig mi cserkészek arcképeket és címeinket csencsöltük el egymással s a bucsuzásnál hullatott könnyeink úgy ígérték, hogy ezek nyomán egész életre szóló barátság született közöttünk. A Jamboree értelme és jelentősége még csak ezután fog kibontakozni s ha volna egy statisztikus, aki augusztus 15-től figyelemmel kísérené a magyar posta idegenforgalmát, amellyel viszi és hozza a cserkészek leveleit, megmérhetné a Jamboree értékét, azt a többletet, amellyel a magyar cserkész önmagában és a résztvevő idegen cserkészek előtt is lelkileg gazdagabb lett. Azal a tudattal mondtunk Istenhozzádot egymásnak a bucsuzás idején, hogy a Jamboree utat mutatott az emberiségnek egy új világ kialakulásához. És jól esett a lelkünknek, hogy ez mind a mi kicsiny hazánkban történt. A csodaszarvas újra elindult. A magyar földről viszi, csalogatja, vezeti a világ ifjúságát. Gödöllő bűbajos emlékével kényszeríti, hogy emlékezzék reánk és szeressen minket akkor is majd, ha a mi igazságunk hozzá kerül egyszer panaszos lélekkel, megkötött kezekkel. És a csodaszarvas utja még egyszer megváltást hoz nekünk, mert innen indult el közülünk s a lelkünket vitte magával. Azt a magyar lelket, amely a kereszten is szeret, mosolyog és imádkozik. A 345 János Zs. unitárius cs. cs. Jamboree munkáját lapunk következő számában fogom ismertetni. Jó munkát!

Pethő István
parancsnok.

*Szeresd és terjeszd az
UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐT,
mert benne az unitárius
jövendőt szereted.*

A csonka országban élő unitárius ifjúság Dunabogdány községben tartotta meg első egyetemes nyári konferenciáját június 26-július 3 napjain. A konferencián kb. átlagosan 50 résztvevő volt, ami a magyarországi viszonyok szempontjából kielégítőnek mondható. Az ifjúság közösen étkezett a táborban, ahol a fiúk szállást is kaptak sátrak alatt, míg a leányok a ref. iskola vendégszerető falai közt nyertek Nőszövetségünk oltalma és felügyelete alatt elhelyezést.

A konferencia célja a számbavételen és egymás megismerésén felül az volt, hogy az unitárius vallásos öntudatot felébressze és megerősítse. Ennek a célnak az elérésére szolgáltak a hitelvi, történelmi és társadalmi kérdésekről tartott előadások. Az előadók: **Borbély Andor**, dr. **Csiki Gábor**, dr. **Enyedy Róbertné**, **Ferencz József**, dr. **Iván László**, **Pethő István**, dr. **Szabó Elek**, ifj. **Ürmösi Károly** előadását, minden ízben élénk vita követte, melyben a konferencia valamennyi tagja résztvett. A konferenciát minden reggel áhitattal kezdtük meg, ahol a közös éneklést, a bibliamagyarozást és imádkozást is az ifjúság végezte: **Égeni Attila**, **Gróf Pál**, **Hollósy-Filep Klára** és **Rajczy Mária** személyeiben. A konferenciát bezáró ünnepélyes Istentisztelet **Józan Miklós** püspöki vikárius tartotta július 2-án a ref. templomban, amikor is a helybeli közönség, a fővárosból lerandult unitárius hívek és konferencia tagjai zsufolásig megtöltötték az Istenházát.

Ha nézzük a konferencia lefolyását és meg akarjuk mérni annak értékét, akkor arra a megállapításra jutunk, hogy ez volt az első komoly alkalom, amikor a mi unitárius ifjúságunk lelkével is foglalkoztak. Egyesületeink évek óta, az egyház, annak intézményei és alapítványai támogatásával, különösen az utolsó tizenkét esztendő alatt ma már igen nagy összegre tehető anyagi támogatásban részesítették az unitárius ifjúságot. A pénzbeli és természetbeni támogatás mellé azonban nem kapták meg a kellő lelki nevelést, amit világosan bizonyít az, hogy a reverzálisadás, az egyházi munkából való kivonulás terén azok járnak elől, a templomok és egyháztársadalmi összező vetelek látogatásától épen azok vonulnak félre, akik mai, ma még ugyan kicsiny existenciájukat az egyháznak köszönhetik. S ha megkérdezzük a ma már komoly, önmagukkal számolni tudó meglelt fiatalembereket, hogy ily irányu magatartásuknak mi

az oka, akkor szinte egyöntetű formában kapjuk a választ, hogy „ifjui éveink alatt igaz, hogy nagyon sokat kaptunk az egyháztól, anyagiakban életlehetőséget nyújtott, végzésünk után sokunkat álláshoz segített, de mindezt kegyelemkenyér formájában kaptuk, mert az anyagi támogatás mellé nem kaptuk meg a lelki támogatást, a fiatal fogékony lélekkel való komoly és számottevő foglalkozást. *A mult szomorú, jelenre és jövőre egyaránt kiható tapasztalata igazolja a konferencia szükségességét s mutatja meg annak értékét abban a gondolatban, mely az Istenen keresztül küzd az emberért, s amelyik a lélek értékeinek megtalálásán keresztül vezeti el választottját az élet megismerésére és megélésére. A konferencia a közszellemként kialakult gondolatokat konferenciái határozatokba foglalta össze, melyeket egyházi forumaink elé kíván terjeszteni: az unitárius ifjuság külobb, vallásosabb, emberibb életet akar élni, mint az előző nemzedék, vallásos életét öntudatosítani akarja s ennek első folyamányaként megkezdi a harcot a reverzálisadás ellen, egyházi életünk hiányosságait is észreveszi s a belmisszió a hivekkel való közvetlen érintkezés kérdését a diakonia intézményének a gondolatával együtt még anyagi áldozatok árán is, beindítandónak tartja.

Akik önmagukba szállnak, azok szolgálnak Istennek és e földön is az ő országát építik.

Ferencz József.

BELMISSZIÓ.

Unitárius honvédeink.

Belmissziós munkánk kiszélesítése kapcsán kezdtünk el foglalkozni unitárius vallásu honvédegyeink szervezésének kérdésével. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban mindig sajnálatosan érezzük egyházunk egyik sérelmét: az unitárius tábort lelkész hiányát. Ehhez való jogunkat feladni sohasem fogjuk s minden alkalmat meg kell ragadnunk ennek kieszközlése érdekében. Unitárius tábort lelkészünk hiányában megkíséreltük számba venni azon hiveket, akik jelenleg a m. kir. honvédség kötelékében teljesítenek szolgálatot, vagy ott szolgálatot teljesítő másvallásu egyének unitárius hozzátarto-

*Ehhez a gondolathoz szívesen vennők a harmincas generáció hozzászólását, mivel e kérdés tisztázása az ifjuság, az unitárius jövendő legelsőbbrendű érdeke.
(Szerkesztő.)

zói s mint ilyenek kötelezett tagjai a protestáns tábort lelkésziségeknek.

1920-ban a magyar véderőben 73 tisztünk, 130 altisztünk, és 97 közlegényünk szolgált, akiknek legnagyobb része a székely hadosztály feloszlása, valamint a trianoni békének a magyar honvédség létszámára vonatkozó határozatainak végrehajtása után nyugalomba vonult s más életpályán keresett boldogulást. Egyházunk vezetősége többizben kérvényezte a protestáns tábort lelkészisége kereteibe egy unitárius tábort lelkész kinevezését, ez azonban kicsiny létszámunk miatt nem volt teljesíthető. E fonák helyzet eredményezi azt, hogy a m. kir. állami reáliskolai nevelőintézetekben az 1933-34 tanévben tanuló hat unitárius növendékünk sem részesülhet unitárius lelkész által nyújtott hitoktatásban, mert azt évek óta az intézetek protestáns, ref. vagy luth. tábort lelkészei látják el. Növendékeink oktatása unitárius hittankönyvek felhasználásával történik, de el nem tagadható sérelmünk marad az a tény, hogy reáliskolai tanuló hiveink lelki vezetésébe nyolc esztendőn keresztül semmiféle befolyásunk nincsen. A m. kir. Ludovika Akadémián már valamelyes eredményről számolhatunk be, mert ott az idei esztendőben kérésünkre megengedték, hogy az unitárius vallásu növendékek havonta egyszer részt vegyenek Rákos u. templomunk Istentiszteletein, s valószínűleg eme mozgalmunk beindításának lett következménye az, hogy az idei áhitat napjaikon Józán Miklós vikáriust is felkérték egy hiterősítő előadás megtartására.

Hosszas és fáradalmas, sokszor akadályokba ütköző munka után sikerült elérnünk azt, hogy ma már megint tisztán látjuk a honvédségi szolgálatban álló hiveink és hozzátartozóik számát és elhelyezkedését. A protestáns tábort püspökség értesített, hogy 1931. dec. 31-iki állapot szerint az unitárius vallásu családfők száma 80, családtagok száma pedig 82. A hét vegyesdandár tábort lelkészisége utján az unitárius családfők névsorát megkaptuk és azt magán uton tovább kiszélesítettük. Az összesítés szerint ma 51 tisztünk, 38 altisztünk és 38 közlegényünk szolgál. Sajnos, hogy a kimutatásban szereplő 82 unitárius családtag felkutatása érdekében tett lépéseink kellő eredményre még nem vezettek.

Egyházunknak joga és kötelessége hivei lelki életével való foglalkozás. Nekünk is jogunkban áll őket Istentiszteletekkel ellátni s

jogunk van arra, hogy egyházas buzgóságból a protestáns táborig püspökség részére juttatott adományaikból, a többi protestáns polgári egyházközsegekhez és intézményekhez hasonlóan mi is részesüljünk. Vannak kérdéseink, melyeket velük közösen akarunk megoldani, vagy a megoldáshoz elvezetni. Előzetes megbeszélések alapján e hó 29-én d. u. 6 órára, IX. Rákosszécsény 3. sz. alatti gyülekezeti termünkbe összehívjuk Budapesten szolgáló híveinket, hogy velük együtt megbeszéljük az előkészítés, lelki gondozás és építés kérdéseit. Hisszük, hogy egyházszeretetük megérteti velük szándékainkat, amelyek a maguk nyílt őszinteségében unitárius és magyar jellegünk kidomborításának szolgálatában állanak s ezen keresztül eszközei a protestáns békességnek is.

Ferenc József.

Unitárius iparosaink.

Az idej ős elérkeztevel az unitárius iparosokat és kereskedőket magabafoglaló. Bölöni Farkas Sándor Egyesület neki kell vágjon a munkának, hogy a kezdet nehézségein való átvergődés után a hivatalos állami elismertetés védelme alatt megkezdhesse hivatását és elvégezhesse munkáját.

Az egyesületet mi vezettük el megválasztott elnökségének támogatásával a meginduláshoz. Most amikor belekezd a munkába, akkor még egy jó tanácsot akarunk adni. Járjon a magalában és valósítsa meg kitűzött célját. Összhangban többi egyháztársadalmi alakulatainkkal. Iparos és kereskedő testvéreink egyesületének célja kettős: önmagunk megsegítésén keresztül az egyház megsegítése. De sohasem szabad elfeledniök azt, hogy egyesületük jelentősége épen abban rejlik, hogy önmaguk megsegítését unitáriusságukon keresztül közelítik meg. Mint iparosok és kereskedők végezzenek becsületes munkát, s unitárius testvéreik számára, akik épen azért keresik fel munkával, mert testvéreik, adjanak kétszeresen jól végzett munkát, mert ki tételezné fel azt, hogy az egyik testvér rosszat akarna csinálni a másikkal. Ha unitárius ember révén jutnak munkaalkalomhoz mestereink, akkor ne felejtkezzenek el arról, hogy ez azért is történik, hogy a lehetőség határain belül munkához juttassák unitárius segédeinket és neveljék tanoncainkat. Ez az egyesületi munka egyik oldala, a tulajdonképpeni munka, amit minden más egyesületben más alapon és más cél érdekében elvégeztet-

nek. De e mellé adunk még valamit. Az egyház szeretetét, a hit fényét és világosságát, az értelem tisztaságát, a gondolkodás nyíltságát, amit másutt nem találunk meg. Kell, legyen valami, ami összekapcsolja őket a templom körül és ez legyen a dal. Ösmagyar testvéreinkről is fennmaradt a legenda, hogy dalos ajakkal végezték munkájukat. Dolgozzanak ők is nótás kedvvel, de daloló ajkukat használják fel Isten dicsőítésére is.

Mindent megpróbáltunk már, hogy összehozzuk őket, de igazán együtt csak akkor voltak, amikor egy szívvel és egy lélekkel énekeltek. Kell, legyen vállalkozó arra, aki végiglátogatja és összehozza őket az egyesületben. És lesz talán módosabb híveinkben áldozatkészség, akik egy-egy délutánra rendelkezésükre bocsájtják autójukat, hogy a távolságok legyőzésével megközelíthessük célunk elérését. Ne gondolja senkisé az, hogy nincsen bennük áldozatkészség. Lelkük értékeit megmutatták azok, akik egyház iránti hálájukból az egyház révén kapott munkán keresztül megtalált lelki erő gyöngyszemeiként legutóbb is adományokat tettek, hogy az egyesületi élet beindításával járó kiadásokat letörleszthessék. Boncza Ferenc 70, Balogh Gábor, Szokodi János, Kovács Miklós és Nagy Aron 10-10 pengős adományai a bizonyosságai a lélek megmozdulásának. Csak keresünk valakit, aki magára veszi lelkük gondját, aki meglátogatja őket, akik közül olyan keveset keresnek fel szép szóval és szeretettel és elhozza oda, ahol a helyük van, ahol önmaguk megtalálásán keresztül megtalálták az isteni szeretetet is.

Ferencz József

AZ ÚJ MAGYARSÁG.

A LELKÉSZ.

Ha azt akarjuk, hogy a nép élete egyházasabb legyen, az egyháznak kell népiesebbé lenni. (Kolping.)

Kevés járó-keelő embernek tűnt fel az az érdekes korpék, amely valamely külvárosi utvonalon fekvő templom mellett a törtető, túlkölő, csengető és lihegő város elé tárult: a templom falához bujtán vackaiból, kilakoltatott butoraiból, repedezett, furnéros tükréből, ágyaiból és ajtajait üresen hintázó szekrényeiből fészket épített magának a lakbérét fizetni nem tudó szerencsétlen.

*Ez a cikk a „Nemzeti Figyelő“ 1. évi aug. 27 számában jelent meg. Olyan szép és igaz, hogy érdemesnek tartottuk leközölni. (A szerkesztő).

De még kevesebben gondoltak arra, meghökken-
ten hánytorgatva ennek a kilakoltatottnak kissé
merész ötletét, — aki a magas templom mellé
bujt a csipős augusztusvégi szél elől, — hogy
Krisztus templomainak új, vagy talán csak újul-
tan fontos hivatását jelenti az a minden férgével,
szerencsétlenségével, emberi földresujtottságával
a templomhoz kuszó és ott menedéket kalyibáló,
vackoló nyomoruság.

A templom új hivatásának szimbóluma ez
a modern korkép. — A templomé és a templom
emberéé. A lelkipásztoré, a lelkészé, legyen az
főtisztelendő, vagy nagytiszteletű. A nyomoruság
hozzájuk fut, az ő lábukba kapaszkodik legelő-
ször, akik a lelki megpróbáltatások tengerén vi-
gasztalják a riadtakat.

Amikor a ma fiatal lelkésze könyvei közül
kikerül az életbe, nyomban találkozik ezzel az
áradattal, az örvénylő szociális hullámok fuldokló
riadtjaival. És hamarosan kemény munkával kell
hozzátanulnia az élet sok olyan ügyes-bajos apró-
ságaihoz, ha a hiveivel együtt akar maradni,
ha az örvényekből bárányait ki akarja menteni,
amelyet a sok bölcselő és történetíró között el-
feledtek vele megismertetni, tudnia kell egészen
szürke hivatalok, orvosi szervezetek, földbirtok-
ügyek sáblonjait, mert egyre-másra ezekben kell
segíteni, ezekről kell prédikálni és lám tudnia
kell a lakáskérés módját, ha a templomához
menekült hajléktalannak fedeleket akar szerezni,
annak a nevében, akihez az, mintha lábaihoz
kuperodna, megbujt.

A sekrestye-katolicizmusnak és másrésről
a racionális teológiának vetett véget a szociális
kérdések feltörése. Az élet követel és az élet
sebeit gyógyítani akaró lelkészkedő papságnak
hamar meg kell tanulnia, hogy az orvosságért
hová kell nyulni. Ha a képzettsége nem készítette
elő erre a munkára az, aki lelkében hordja
a hivatás lángját, megerősíti magát az új mun-
kában. A német papság szociális érzéke és a
belga papság apostolkodó szelleme lebeg ezek
előtt a lelkészek előtt. Az egyik modern egyházi
író írta egyik munkájában: „Ha az újabb időben
azt látjuk, hogy több helyütt a nép elfordul pap-
jától, viszont be kell vallanunk, hogy néhol a
papok vonultak félre, idegenedtek el a néptől.”

Ennek a felismerése fejlesztette ki az új
német lelkész típusát. A német lelkészt a hivei-
ért folytatott szociális harc és a szociális problé-
mák teljeskörű ismerete jellemzi. Emellett nem
képezi a falu ugynevezett intelligenciájának
egyik tagját, hanem a nép közé tartozik, de-
mokratikus. A belga pap viszont friss, nem ké-
nyelmes, a hivatali mentalitás respektusát nincs
meg benne, misszionárius, áldozatkész marad
akkor is, ha nem kerül el hazulról, hanem a
saját falujában lakik, pappászentelése után is. A
magyar papnak a fejlődési útja is erre vezet. A
faluk és a város súlyos gazdasági problémái ráz-
kódtatják meg az embereket és ha a pásztor
nem áll ilyenkor a szétbomló nyáj fölött, elve-
szíti legszelídebb bárányait is.

A fiatal lelkész nem vonulhat vissza köny-

vei és elmélkedései közé, szét kell osztani életét
testvérei között. Szorosán együtt kell élnie a rá-
bizott lelkekkel, mert a gazdasági válságokkal
együtt lelki válságok is járnak és még egyrés-
ről az istentelenség politikába öltöztetett álarco-
sai rabolnak, míg a városokban a kommunista
izgatás vesztegeti a lelkeket, addig másrésről,
ha nem áll kemény sarokkal a vártájára állított
krisztusi pásztor, úgy a különféle, gombamódjára
elszaporodott szekták álprófétái kergetik torz ré-
vületbe az istenfélő, de kétségek közé jutott em-
bert.

Az új lelkészek, mikor így lassan a maga
erejéből az élet fölé tud emelkedni és a sok se-
gítségben hozzá erősödik a bölcs könyvek lapo-
zásában jártas karja a mai kor súlyos megpró-
báltatásaihoz, meg kell találni azt a korbácsot is,
amelyet Krisztus emelt fel a templomi kufárokra,
akik az áhitat és derű csendjét az arany izgatott
pörlekedéseivel, kereskedéssel zavarták meg. A
szociális gondolat csendje ma szintén nincs meg.
A tulhajtott kapitalista szellem megzavarja az
emberi derű, nyugalom és áhitat méltóságos csend-
jét. Erősebb kézzel kell ebbe a lármába beleavat-
kozni és a szociális csend krisztusi igazságát
sürgetni. A magyar templomok őrei már elindul-
tak ezen az úton. Fiatal lelkészek vezetnek ta-
noncinternátusokat, szövetkezeteket, harcolnak a
telepítés gondolatáért és a nincstelenek földjéért.

A magyar templom valamikor veszedelem
esetén erős vára volt minden gyengének. Ezek a
templomok nyújtottak védelmet számtalan marta-
lóc had pogány kegyetlenkedései, a tűz és vér
félelmetes éjszakái ellen. A magyar lelkész ezek-
nek a templomoknak a védelmében sokszor hul-
lott el. Az új magyarság templomai körül felnö-
vekvő fiatal lelkészek építik azokat a falakat,
amelyek az új megpróbáltatás magyarjai számára
a szociálisviharokban minden pogánykodás ellen
védelmet nyujt.

Eszterhás István.

HIREK.

Józan Miklós püspöki vikárius ebben az esz-
tendőben töltötte be lelkészi szolgálatának negy-
venedik esztendejét. Ez a jó alkalom arra ösztö-
nözte a magyarországi unitárius hiveket és első-
sorban a budapesti egyházközséget, hogy a nagy-
nevű lelkésze iránt a szeretet, az isteni gondvise-
lés iránt pedig a hála érzelmének adjon kifeje-
zést. Lapunk is ki akarja venni részét az ünne-
pöl s főleg az Istenhez felé szálló hálaadásból s
ennek az érzésnek kivántunk kifejezést adni
vezércikkünkben. A lelkészi jubileumi ünnepély
október 8-án lesz a Koháry utcai templomban az
Istentisztelet végeztével, amikor is diszközgyü-
lésre jön össze a budapesti unitárius egyházköz-
ség s azon az egyház vezető férfiai továbbá a
testvérfelekezetek, a kormány és a hatóságok

képviselői fogják elmondani, hogy mit jelent a magyar unitárius egyháznak és a magyar nemzeti ügynek Józán Miklós püsp. vikárius személye. Kérjük hűveinket, hogy erre az alkalomra gyűljenek össze minél nagyobb számban és a hála szent érzelmeivel áldozzanak az egek Urának. A hálaadó Istentisztelet délelőtt 11 óra 15 perckor kezdődik s azt a rádió is közvetíteni fogja.

Még 200 pengőre van szüksége lapunknak, ha az év végéig minden hónap 15-én pontosan meg akarunk jelenni. Amint láthatják olvasóink, mindent megteszünk, hogy a legjobbat adjuk közönségünknek. Igyekszünk mindig aktuálisak és a közvélemény hű tükrői lenni. És ahol anyagiakból telik, igyekszünk minnél többet nyújtani. Jelen számunk 16 oldal, valamint a karácsonyi számot szintén 16 oldalra tervezzük. De mindehhez pénz kell, éppen úgy, mint a hadviseléshez. Tulajdonképp mi is hadat viselünk ólom katonáink útján Isten országa meghódításáért a szellem fegyvereivel. Nem hisszük, hogy ne akadna még **ötven olyan olvasónk**, aki megérti hívó szavunkat és négypengős előfizetésével siet biztosítani a nyomdaköltségek kifizetését. Ha a támogatás elmaradna mi is kényszerítve volnánk a család asztaláról elmaradni. Mi azonban bizunk, mi azonban hiszünk s várjuk bizalommal várjuk az előfizetési összegek beérkezését. Év végén számot adunk egész évi gazdálkodásunkról!

Mutatványszámul küldtük el lapunkat háromszáz olyan címre, amelyre eddig nem járt az Unitárius Értesítő. Kérjük fogadják szeretettel és amennyiben a lapot jártni óhajtják, ebbeli szándékukat vagy egy levelező-lapon jelentsék be a kiadóhivatalnak (V., Koháry u. 4.) vagy pedig a mellékelt csekklapon fizessenek be egy pengőt az utolsó negyedre előfizetésül, a csekk hátlapján jelezve („Előfizetés“) a küldemény rendeltetését.

Vasárnapi iskolai évzáró kirándulásunk június 11-én kedvező körülmények közt folyt le. A szép zugligeti hegyoldalban telepedtek le kicsinyeink a vas. iskola vezetőikkel az élükön. Kint a természet templomában nagy kört alkotva hallgatták meg a gyermekek az utolsó Istentiszteletet, amelyet ez alkalommal **vitéz dr. Nyiredy Gézáne** tartott a számunkra. Az egyházi énekek versenyt szálltak a madarak dalával a jószágos Istenhez. Istentisztelet után kezdődött a játék, majd ebéd és fényképezés volt. Délután ismét kört alkottak a gyermekek és **Ujváry László** vas. isk. vezető mondott a kicsinyeknek szebbnél szebb meséket a kis Jézusról. Ezt szavaló verseny és aranymondás verseny követte, amelynek sok-sok hallgatója volt a zugligeti kirándulók sorából is. Ő óra után sorba álltak a gyermekek és zászlók alatt énekszóval vonultak le a zugligeti végállomáshoz. Szülők és gyermekek úgy érezték, hogy Istennek tetsző dologban vettek részt. A résztvevő gyermekek száma 140

volt, szülőkkel együtt 200-an voltunk. **Adja Isten**, hogy jövőre még szebben, még jobban sikerüljön!

Zászlószentelés volt július 16-án a Koháry utcai templomunkban. Ezen a napon avatta fel ünnepélyes keretek közt Józán Miklós püspöki vikárius a 345. János Zsigmond cserkészcsapat új zászlóját. A zászló tiszta fehér selyemből készült, egyik oldalán a magyar színek s a másik oldalán a székely színek szegélyezik. Magyar oldalán a magyar cimert, székely oldalán pedig a cserkészliliomot és Erdély címerét hordozza. A remekbe készült művet dr. Harmatv Simon Béláné készítette lelkének tiszta erdélyi nemeséget adva bele a munkába. Volt is bámulója, nem is egy a jamboreen a gyönyörű zászlónak. Az anyagiakat a fáradhatatlan unitárius asszonyok hozták össze és a gyűjtés sikere alapján ajándékozta meg az Unitárius Nőszövetség mint zászlóanya a cserkészcsapatot az új zászlóval. A felejthetetlen szép ünnepélyen a zsufolásig megtelt templomban **Józán Miklós** püsp. helynök mondott szárnyaló avató beszédet, majd megáldó imádságot, miközben a zászlók meghajoltak az áldás szavai alatt. Az ünnepélyes aktus után az egyházközség a Misszió Ház és az összes unitárius társadalmi egyesületek képviselőik útján zászlószalagot tüztek a zászlóra, a zászlószögek tulajdonosai pedig egymásután verték be szögeiket az új zászlórudba. Az ünnepélynek ez a része még a délutáni órákban is folytatódott.

Őszi hálaadó ünnepünket szeptember hó 24-én vasárnap tartjuk Ezen alkalommal a rendes Istentisztelet után Urvacsoraosztás lesz A Koháry-utcai templomban prédikál Barabás István és Urvacsorát oszt Józán Miklós. A Rákos-utcában prédikál dr. Csiki Gábor. Urvacsorát oszt **Ferencz József** és imádkozik **dr. Drummond**.

Heltai Gábor Bibliakör októberben ismét megkezdte működését. A hónap első és harmadik csütörtökön este 7 órakor gyülekeznek össze mindazok, akik érdeklődnek a Biblia mindennél érdekesebb és életünkre legdöntőbb hatással bíró világa iránt. Október 5-én és 19-én lesznek találkozásaink. Hívjuk el érdeklődő ismerőseinket is ezekre az összejövetelekre, hiszen a Biblia felekereteken felül álló könyv.

Az Unitárius Misszió Ház Bizottsága 1933, július hó 31-én tartott ülésében emlékezett meg a Misszió Ház megvásárlásának tíz éves évfordulójával kapcsolatban ma már néhai Mr. Forbes és Rev. dr. Drummond érdemeiről. A lelkészi jelentésben örömmel veszi tudomásul az egyre szélesedő missziós munka lendületét. A számadások letárgyalása után tudomásul veszi és megszavazza a póthitel kérést, mely általános háztartározásra fordítandó. Köszönetet szavaz **dr. Kovács Gábor**, ny. államtitkár afiának értékes könyvadományaiért, örömmel veszi tudomásul a vendégszoba felállítását. Előnézi a folyó internatusi ügyek és felvételek kérdését s végül foglalkozik **Ferencz József** h. lelkész a ti-

szántuli missziós munka beindítása tárgyában tett indítványával, melyet elvben magáévá tesz s melynek gyakorlati kiviteléhez és megsegítéséhez anyagi áldozatokra is hajlandó. Ezzel az indítvánnyal lapunk más helyén foglalkozunk.

A dunabogdányi ifjusági konferencia sátoztáborának megépítését, a tábori konyha vezetését, szóval a szolgálat nagy és nehéz munkáját a 345. János Zsigmond cserkész csapat nyolc cserkésze látta el kifogástalanul és igazi cserkészodaadással. Vezetők Csuesi László és Borbély István voltak. A tábor lelki vezetői ezúton is megköszönik a jó munkát és további segítséget kérnek és várnak a cserkészcsapatától. Itt említjük meg azt a valóban cserkészies jótettet, amelyet a konferenciátábor lebontásakor nehéz és fárasztó munkájuk közben vittek végbe cserkészeink. Ugyanis jul. 3-án egy bogdányi gazda háza kigyuladt s mielőtt még a tűzoltóság odaérkezett volna, cserkészeink bontották le a tetőt a aztán is ők végezték el az oltók munkáját.

A '345. János Zsigmond cs. cs. július 5-től július 15-ig a jamboree előtt próbatábor tartott Pestszentlőrincen egy akácos erdő tövében. A szépen sikerült tábor többben a fővárosból is meglátogatták. Ezután két hétre indultak el a csapat tagjai a jamboreera, ahol jól megállták helyüket, amint arról lapunk más helyén beszámoltunk.

Rádiós Istentisztelet volt július 30-án budapesti templomunkból. Ez alkalommal József Miklós püsp. vikárius beszélt s szavait főleg a János Zs. cs. cs. tagjaihoz és a magyar cserkészekhez intézte, akiknek ebben az időpontban kezdődött meg világtáborozásuk Gödöllőn. Ez volt az első rádiós Istentisztelet, amely mintegy buzdítás volt az egész magyar cserkészethez, hogy jó munkát végezzenek a világtáborban s fordítsák a világ szemét szegény hazánkra s az Isten szemét az elesett emberiségre.

A pestkörnyéki s a fővárosi körzeti Istentiszteletek október havában ismét megkezdődnek. Októberről szóló táblázatos kimutatás lapunk végén található.

Brassai Sámuel Unitárius Ifjusági Egyesületünk első őszi választmányi ülését szept. 27-én d. u. 6 órakor tartja meg, melyen beszámol a nyár eseményeiről és előkészíti az októberi tisztújító közgyűlést.

Bölöni Farkas Sándor Egyesületünk unitárius iparos és kereskedő hivatásúak szövetsége első őszi választmányi ülését szept. 24-én, vasárnap d. e. tartja meg Rákos-u. gyülekezeti termünkben őszi hálaadó Istentiszteletünk befejeztével.

Vendégszoba. Az Unitárius Misszió Ház vezetősége IX. Rákos u. 3. sz. alatt egy szerény igényeknek megfelelő tiszta vendégszobát állított fel, ahol vendégeink

és hivatásúak budapesti tartózkodásuk alatt lakást nyerhetnek. A vendégszobában egy ágy és egy divány áll rendelkezésre. Ára ágyanként az első napon kettő pengő, minden további napon egy-egy pengő. Télen a fűtés napi egy pengőbe a vendégszoba mellett levő fürdőszobában a fürdés 50 fillérbe kerül. Hivatásúakat, akik Budapestre utaznak felhívjuk erre a lehetőségre s egyben kérjük az igénybe venni szándékozókat, hogy érkezésüket, a missziós lelkészi hivatalhoz levelezőlapon előzetesen jelentsék be.

Egyesületközi értekezlet tartottunk szept. 7-én a dr. báró Dániel Gábor elnökletével a Misszió házában, amelynek célja az volt, hogy az 1933/34. évi téli programot közösen megbeszéljük s ezáltal az unitárius egyesületek egymás tevékenységét kölcsönösen támogassák. Az értekezlet tervezetét készítette a téli programról, amelynek tüzesebb megbeszélése a második értekezlet tárgya lesz. A második értekezletet szeptember 21-én d. u. fél 6 órakor tartjuk a Misszióház gyülekezeti termében. Ugyan ekkor az iparoskör egy felállítandó énekkar ügyét is tárgyalni fogja.

Rádiós Istentisztelet lesz október 8-án d. e. 11 ó. 15 perckor a Koháry-utcai templomunkból. József Miklós püsp. vikárius negyvenéves lelkészi jubileuma alkalmából. Imádkoznak: József Miklós és Barabás István. Prédikál: dr. Csiki Gábor.

Tanévnyitó Istentisztelet szeptember hó 17-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartunk Koháry utcai templomunkban. Az Istentiszteletre hivatalosak az összes iskolák unitárius növendékei.

Hitoktatási csoportjaink az 1933—34. tanévben a következő helyeken lesznek:

a) **Budapesten:** I., Fehérvári ut 10. kedd 3—4 (Barabás I.); I., Attila u. 1. kedd 2—5 (Pethő I.); II., Medve u. 5. szerda 2—5 (Iván L.); III., Lajos u. 1. kedd 1/2 3—1/2 5 (Iván); IV., Cukor u. szerda 3—5 (Barabás I.); V., Sze-mere u. 3. szombat 2—5 (Iván L.); V., Koháry u. 4. kedd és szombat 5—7 (Iván L.); VI., Gömb u. 53. péntek 2—5 (Iván L.); VII., Barcsay u. 5. csütörtök 1/2 3—1/2 5 (Iván L.); VII., Aréna ut 25. hétfő 2—5 (Iván L.); VII., Telep u. 32. hétfő 3—5 (Barabás I.); VIII., Dugonics u. 17. csütörtök 4—6 (Pethő I.); IX., Bakács tér 12. szerda 2—5 (Pethő I.); IX., Gyáli ut 25. szombat 3—5 (Pethő I.); X., Százados ut 6. csütörtök 2—4 (Pethő I.); X., Szt. László tér 1. péntek 2—5 (Pethő I.).

b) **Pestkörnyéken:** Csepel: Templom tér szombat 1—2 (Pethő I.); Kispest: Hungária ut II. sz. iskola péntek 2—5 (Péterfy Gy.); Pest-szenterzsébet, Erzsébet ut csütörtök 2—5 (Imre I.); Pestszentlőrinc Üllői u. hétfő 2—3 (Pethő I.); Rákospalota, MÁV telepi isk. kedd 2—5 (Imreh I.); Sashalom Kossuth téri iskola szerda 3—5 (Kiss J.) Újpest Szt. István téri polg. isk. péntek 2—5 (Imreh I.).

A tanulók kötelesek a szept. 18—23. közé eső héten a lakásukhoz legközelebb eső csoportban hitoktatóiknál jelentkezni.

Uj hitoktatási csoportot állítottunk fel Sashalomban. Az új csoporthoz tartoznak Sashalom, Rákosszentmihály és Mátyásföld unitárius tanulói. Az új csoport órái a Sashalom, Kossuth téri iskolában szerdán d. u. 3—5 lesznek. A csoport hitoktatását igazi unitárius keresztény buzgalommal Kiss Jakab mátyásföldi tanító testvérünk vállalja. Isten áldása legyen nemes buzgalmán és az új csoport munkáján.

Unitárius naptár (erdélyi) 1934-re is elkészült s késő ősszel megjelenik. Kérjük hűveinket, hogy csak unitárius naptari vegyenek s ezzel is mozdítsuk elő az iratterjesztés szent ügyét.

Dr. Drummond testvérünk, aki tíz esztendővel ezelőtt, az angliai unitárius testvérek megbízásából közreműködött az Unitárius Misszió Hazatérésénél, aki éveken keresztül, mint a nemzetközi unitárius mozgalom főtitkára értünk is dolgozott, aki az első volt, a háború utáni felfordult állapotok között erdélyi hitestvéreinek meglátogatásában, e hó vége felé újra meglátogat bennünket Budapesten, szolgálni is fog Rákos-u. templomunkban szept. 24-en, az őszi hálaadáson.

Vendégünk volt a nyár folyamán dr. Wilbur a kaliforniai unitárius theologiai intézet ny. igazgatója, az unitárius történelemírás legnagyobb tudosa, aki évek óta különféle államokban tanulmányozza az unitarizmus szerkezetét és kapcsolatait. Rev. Helen Philips, angliai unitárius lelkésztestvérünk, aki nő létére egyik ottani virágzó egyházközségünk vezetője. Nőszövetségünk tagjaival is találkozott s részt vett egyik Istentiszteletünkön.

Napjaink unitárius irodalmának egyik kiváló alkotásáról emlékezett meg a Magyarság c. tekintélyes napilap július 2-iki vasárnapi számának irodalmi melléklete. „Vallásos költők” című tanulmányában napjaink újjászületett vallásos lírájával foglalkozott a cikkíró és a mai jeles vallásos költők közé sorolja Biró Lajos hódmezővásárhelyi lelkészünket is, bár versei prozában jelentek meg. De a forma nem változtat a lényegen. A könyvről szóló cikkészletet itt közöljük:

„Biró Lajos egyszerű Virágok címmel adta ki kötetét. E versek írója unitárius lelkész, érthető, hogy írása csupa égbetekintő, elragadtatott templombeli prédikáció. Csak a sorok numerózus, izes belső ritmusa teszi formájukat verssé, tartalmuk azonban költemény, ha szerényebb megjelenésű is. A világgal, a term. szellel és az emberekkel való kedves testvériség árad el benne.”

Ezt a ritka szépségű könyvet, amely ma az unitárius irodalom legistenesebb és legbensősegebb köteté, ajánljuk minden olvasók figyelmébe. Két pengőért kapható a Budapesti Unitárius Iratmissziónál (V., Koháry u. 4.) és a szerzőnél (Hódmezővásárhely, Wlassics utca 14.).

László Gyula okl. rajztanár testvérünk, aki most szerezte meg kitűnő képesítéssel oklevelét, elnyerte a Balló Ede művészeti ösztöndíjat ezer pengős összegben. A fiatal tehetséges művész számos eszébe adta tanujelét székely ősejének, nagy tanultságának, mikor egyházunk keretében oldott meg művészeti feladatokat. Jelenleg Angliában végez tanulmányokat miután Franciaországot meglátogatta. A szép sikerhez őszintén gratulálunk és még sok további sikert kívánunk!

Külföldi akadémistáink közül a nyár folyamán Budapesten megfordultak Simén Dániel, aki öt évi amerikai (Berkeley és Chicago) tanulmányai után ment haza Erdélybe; továbbá Csütő N. László volt amerikai és angliai akadémista; mindketten szolgáltak Rákos-u. templomunkban. Itt volt Angliából Kovács Lajos oxfordi akadémista is, aki itt kalauzolta a cserkészvilágtáborozón részvevő Marin Hall, angol lelkészjelöltet, angliai unitárius egyházi szervezetünk elnökének fiát.

Uj magyarországi unitárius theologiai akadémiai hallgatót ismertünk meg Kereki Gábor battonyai lakos, erdélyi származású testvérünk személyében, aki a nyár folyamán lelkeszi szolgálatban is segítségünkre volt.

A Magyar Unitáriusok Története képekben c. műnek a kiadását vette tervbe könyvtárunk, amely műhöz az anyaggyűjtést már meg is kezdte. Az eddigi megjelent unitárius tárgyú képeket (arckép, templom, iskola, papi v. tanítói lak, kulturház és más, történelmi emlék, temető stb.) gyűjtjük itt össze, lehetőleg mindenikhez rövid leírást adva. — Szeretettel kérjük a Kedves Olvasót, hogy átérzve ennek a műnek szükségét annak minél teljesebbé tétele céljából ebben a nehéz munkánkban támogasson és ilyen tárgyú képeket (képeslevelezőlapon v. más rajzban) beküldeni szíveskedjék, ha lehet, közölve a képhez tartozó rövid szöveget is. Arcképnél: szül. és halál. év. legrövidebb életrajz vagy hivatkozás arra, hogy az hol található? Épületnél: építési és renoválási év, ha lehet alaprajz is. Szószék, orgona, v. más belső felvétel. — Ilyen tárgyú képeket és adatokat aki beküld, a műben jelezni fogjuk a szíves támogatását. — Ha kölcsön kapunk ilyen tárgyú anyagot, azt a mű megjelenése után köszönettel visszaszármaztatjuk. — Ha pedig csak figyelmeztetést is kapunk ilyen tartalmú cikkeknek a forrására, azt is hálás köszönettel vesszük. Cím: Unitárius Könyvtár, V., Koháry u. 4. sz. I. em.

Vidék.

A beszerzendő debreceni körlelkészesség területén 722 unitárius hívünk él. Minden felhasználható egyházi és magánösszeállítás alapján ma csak kb. 250 hívünk nevét és lakáscímét ismerjük ezen a területen, ami maximális számítás szerint nem tehető 500 léleknél többre. Kettőszázhuszonkét testvérünket még nem is ismerjük, hogyan kivanjuk tőlük azt, hogy hűsegek és alhatóságok maradjanak őseik hitében. Erkölcsi kötelességünk mindent megtenni felkutatásukra és lelki gondozásukra!

Unitárius hitoktatásunk az elmúlt tanévben új gazdagodást nyert Josipovichné, Németh Irma tanárnő személyében, aki egy győri és egy magyaróvári növendékünket tanította s vezette be az unitárius gondolat és hit világába. Másutt is szükségünk volna, hasonló lelkes világi papokra s akkor nem lenne többé kettőszáz unitárius növendékünk másvallású hitoktatók kezei között.

A vidéki misszió is kezdetét vette az őszi idő beálltával. Józan Miklós püspöki vikárius fáradhatatlan buzgóságával kezdte meg újra útjait és szept. 3-án Zalaegerszegen tartott Istentisztelet s másnap két unitárius növendékünk hittani magánvizsgáját vette be. Zalaegerszegi Istent-

tiszteletünk előkészítése **dr. Borbély András**, orvos, lelkes hívünk érdeme.

Szept. 17-én egyszerre két helyen is lesz szolgálatunk. **Pécsett Józán Miklós** vikárius szolgál, ahol a hívek már több, mint két esztendeje nélkülözik az unitárius igehirdetését, míg **Békéscsabán Ferencz József** lelkész szolgál s első ízben gyűjti össze e város unitáriusait.

Zalaegerszegen ünnepélyes keretek között végezte **Józán Miklós** püsp. vikárius a zalai és vasvármegyei szétszórt unitárius hívek látogatását. A hívek Sopronból, Szombathelyről, Fonyódról, Zalaszentgrótról és Lentiből gyűlekeztek erre a ritka alkalomra, amikor ismét hallgathatták az unitárius igehirdetést. A püspöki vikáriust a vármegye és város vezetői hivatalosan fogadták szept. 2-án a városba érkeztek. Másnap d. e. 10 órakor tartotta az ünnepélyes Istentiszteletet az evangélikus templomban, melyet zafolásig megtöltött az unitárius hívek kis serege és az érdeklődők sokasága. A liturgiai részt **Nagy Miklós** ev. lelkész végezte a keresztény testvériség jeleül. Istentisztelet után **Urvacsorát** osztott **Józán Miklós** vikárius s azután megköszönte azt a baráti fogadtatást, amelyben a testvér evangélikus egyház részesítette a szétszórt unitáriusokat. Délben egy órakor **Józán** vikárius tiszteletére közebéd volt, amelyen megjelent **Czobor Mátyás** polgármester, a város és az egyházak előkelőségei. A szép és nemes ünnepély előkészítésében **dr. Borbély Andor** zalaegerszegi orvos testvérünk vállalta az oroszlanrészt.

Pestszentlőrincen szeptember 24-én őszi hálaadó ünnep lesz délelőtt 11 órakor a Kulturházban. **Prédikál** és **Urvacsorát** oszt **Pethő István**.

Erdély.

Bukaresti egyházközségünk megalakulásáról már hirt adtunk. Az új egyház alakuló közgyűlése pünkösdi vasárnapján volt, amikor is lelkesen választottak **Lőrinczy Dénes** Lupenyi lelkészt, gondnokokká pedig **Bartha Miklós** egyh. tanácsost (Torockó) és **Németh Ernő** mérnököt (Székelyudvarhely). A többi tisztségen kívül még huszonnégy kebli tanácsost is választottak a bukaresti társadalom minden rétegéből. Az alakuló közgyűlés tárgysorozatán szerepelt még a bukaresti ref. egynakozsághoz való viszony rendezése, mivel eddig a református egyház viselte gondját a bukaresti unitáriusoknak. A függő kérdések megoldását egy közös bizottság és a testvéregyházak főhatóságai elé utalták. Bukaresti unitárius testvéreink Istentiszteletüket minden vasárnap d. e. fél 11 órakor a ref. elemi iskola dísztermében (Strada Simu Voevozi 50 sz.) tartják, míg a lelkész hivatal egyelőre a lelkész lakásán (Strada General Anghelescu 12. sz.) van elhelyezve. Egyébként a lendületes egyházi életről tanuskodik új lapársunk a bukaresti Unitárius Hírnök már megjelent öt száma is.

Biharban június 4-én megalakult az unitárius leányegyházközség, amely egyelőre Kolozsvárhoz csatlakozott. Gondnok lett **Bereczky Dániel**. A többi tisztségen kívül hat kebli tanácsost is választottak bihari híveink. A pünkösdi Istentiszteletet 200-an hallgatták végig. Iszeteken. Bár számolhatnánk be Magyarorszátnak áldása legyen az új unitárius gyülekegen is hasonló szép és lélekemelő megmozdulásokról.

Ifjusági konferenciát Szentivánlaborfalván tartottak erdélyi ifju testvéreink augusztus 24-től augusztus 27-ig. Az ifjusági konferenciáról bővebb beszámolót lapunk következő számában hozunk.

Medeséren tartotta a kereszturi egyházkör évi rendes közgyűlését július 26-án. A gyűlés a szönyegen lévő iskolai kérdéssel olyan szellemben foglalkozott, hogy következő számunkban bővebben fogjuk ismertetni olvasóközönségünk előtt.

Nagyajtán tartotta a háromszéki unitárius egyházkör évi rendes közgyűlését július 19-én. Az esperesi beszámolót **Végh Benjámín** háromszéki esperes tartotta, míg az ünnepi Istentiszteleten **Kovács Lajos** brassói lelkész prédikált. A köri közgyűlés után a nagyajtai egyházközség tartotta diszgyűlését érdemes gondnokának 20 évi és pénztárnokának 25 évi munkássága megünneplését. A gyűléseket közebéd követte.

Nagyenyeden tartotta a kolozsdobokai unitárius egyházkör a rendes évi közgyűlését július 16-án. Az esperesi beszámolót **Ürmösi Károly** kolozsdobokai esperes tartotta. Az ünnepi Istentisztelet szónoka **Ürmösi József** püspöki titkár volt. A kör új jegyzője **Barabás Miklós** nagyenyedi lelkész lett. Délután a D. F. Egylet tartotta ünnepélyes műsoros estélyét, amelyen **dr. Abrudbányai Ede** országos egyleti elnök tartott előadást az Egylet célkitűzéséről.

Székelyudvarhelyen szeptember 3-án tartották meg az unitárius templom felépítésének 25. évfordulóját. Erre az ünnepi alkalomra a hívek nagy áldozatkészséggel villanyvilágítással szereltették fel a templomot; ebből az áldozatos munkából az oroszlanrészt a helybeli nőszövetség vállalta.

A **székelykereszturi női gazd. tanfolyamra** 55 rendes és 8 rendkívüli hallgató jelentkezett. A tanfolyam július 30-án nyílt meg ünnepélyes keretek közt s négy héten át foly az oktatás **dr. Nagy Endre** igazgató vezetésével.

Ravában egy 50.000 lejes (1700 pengő) templomjavítás költségeit a hívek által adott és rendszeresen összegyűjtött tojások árából teremtették elő és a felekezeti iskolát egy unitárius bolt jövedelméből tartják fenn. Ahol a hit s az akarat, ott mindent lehet. Jó volna, ha sokan Magyarországon is megszívelnék a ravai példát s nem kérdeznék örökké, hogy miből indítunk meg új munkát. Először hit kell, hogy áldozatkészség is legyen!

Szabó Deneske 1933. szept. 9-én 6 éves korában Budapesten az angyalok hónapjában elhunyt. Az elhunyt édesatyja Szabó István budapesti egyházközségünk presbitere. Temetése szeptember 11.-én volt a farkasréti temető hallotasházából. Halála liliomhullás volt, amelyet ez a kis koráért gyermeki lélek öntudatosan szemlél és türelmesen hordozott. Vallásos kis lelke várta a találkozást az Istennel és az ő Jézusával, akit annyira szeretett. Az elköltözött boldog lélek nagy bánatot hagyott itt szüleinek, amelyben mi megrendült lélekkel, de egyben hívő reménységgel osztozunk.

Szentgericei Gál Elek ny. unitárius lelkész és egyházi tanácsos életének 85 évében augusztus 31.-én Szentgericén meghalt. Dr. Gál Zsigmond főgimn. tanár-édesapját gyászolja az elhunytban. A hű szolgának jutalmát vegye az örökkévalóságban.

Német-francia szakos fiatal, unitárius tanárnő ki a bécsi és nancyi egyetemeken is tanult, nyelvtanítást vállal, csoportokban is. Nagymező utca 39. Telefon: 115-30.

Perzsaszőnyegszöveget és javítást elsőrendű kivitelben hadiözvegy unitárius uriaszony levelező-lap hívására házhoz megy. Címe: özv. Derzsi Gyuláné, Ujpest, Jókai-utca 8.

Mosást, vasalást, takarítást, négy gyermekes unitárius asszony vállal. Férje munkanélküli. Címe Nagy Jánosné, Budapest, VII. Lipótvár utca 5. ajtó 2.

HIVATALOS RÉSZ

248—1933.

Meghívó.

A budapesti unitárius egyházközség **Kebli Tanácsa** 1933. szeptember 22-én (pénteken) délután 5 órakor a tanácsteremben

negyedévi rendes ülést

tart, melyre a Tanács tagjait szeretettel meghívjuk.

Budapest, 1933. szeptember 1.

Dr. Kozma Jenő sk.
egyházi gondnok.

Józan Miklós sk.
lelkész-elnök.

Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyvhitelesítő kiküldése. 3. Elnökileg elintézet és folyó ügyek. 4. Székelyudvarhelyi egyházközség 60 éves jubileuma. 5. Gondnok jelentése a jubileumi közgyűlésről. 6. Jelentés az ifjúsági konferenciáról. 7. Jelentés a Jamboreeről. 8. Gondnoki jelentés az udvari cserkészgyakorlatokról. 9. Budapest székesfőváros rendkívüli segélye. 10. Nevelésügyi bizottság és gazdasági

bizottság jelentése. 11. Egyházi adóbehajtás szorgalmazása. 12. Időközben érkező ügyek. 13. Indítványok (írásban — előre!)

NB! a) Nevelésügyi bizottság ülése: szept. 18. d. u. 5 órakor. b) Gazdasági bizottság ülése: szept. 20. d. u. 5 órakor. *Külön meghívót nem küldünk. Dátumokat írja be mindenki a Naptárba.*

Lelkészi nyugdíjalapra újabban adakoztak a következő atyánkfiai: Rédiger István — Pécs — 20 P. Kerekes Ferenc — Debrecen, Szabó Sámuel — Gödöllő, Kalik István — Csergő, özv. Rend Domokosné 5—5 P. Pécsi Albert — 1 P. Fogadják érte a nemes szívű adakozók hála köszönetünket. Óhajtanó volna, hogy minden egyes hívünk hozza meg, erre a szent célra a maga áldozatát, megadóztatva saját magát; amire különben közelebbről az egyházközség részéről felhívás fog megjelenni,

Pályázati hirdetés.

A budapesti Unitárius Egyházközség Alkotmány-utca és Koháry-utca sarkán levő székházában megüresedett házmesteri (házfelügyelői) állásra nyilvános pályázatot hirdet. Pályázhatnak unitárius híveink, ha:

1. A házmesterséggel járó rendszeres kötelességek ellátására való képesség és alkalmasságon felül a kisebb javítások elvégzésére is képesek.

2. Pénzbeli biztosítékot kell felajánlani 500 P-től fölfelé, amely takarékpénztárba lesz elhelyezendő az állás elfoglalásakor.

3. A javadalmazás részletei az iroda helyiségben tudhatók meg.

4. A kérvények az egyházközség lelkészi hivatalához intézendők.

A pályázati határidő utolsó napja: 1933. évi október 10. *Gondnokság.*

Házmesteri állás betöltése. Az egyházközség gondnoksága közölni kívánja, hogy a székház házmestere egyben a lelkészi iroda rendelkezésére is kell, hogy álljon, ezért olyanok, akiknek rendes elfoglaltságuk van, figyelembe nem jöhetnek. Ezenkívül a házmester az esküvők alkalmával, ünnepeken és vasárnapi istentiszteletek alkalmával is rendelkezésre kell, hogy álljon, tehát csak unitárius hitkönyvesek vehetők figyelembe. Erkölesei szempontból is azok részesítendők előnyben, akiknek máshonnan nincs meg a mindennapi kenyerük. *Dr. T. Gy.*

Istentiszteleti sorrend október havában.

H O L	Melyik napon	Nely órában	Szolgálatot végzi
A., Temp omokban:			
V. Koháry-u. 4. (ifjúsági)	1.	d.e. 11.	Pethő István
" "	8.	" 11. ¹⁵	Barabás István dr. Csiki Gábor Józan Miklós
" "	15. 29. 31.	d.e. 11.	Barabás István Józan Miklós
" 22.	" "	" "	" "
IX., Rákos-u. 3.	1. 8. 22.	d.e. 10.	Ferencz József
" "	15. 29.	" "	dr. Csiki Gábor
B., Körzetekben:			
VI. Gömb-u. 53. el. iskola	15.	d.u. 4.	Barabás István
X. M. Á. V. telep Prot. imah.	1-22.	" "	Ferencz József
C., Pestkörnyéken:			
Csepel — Templomtéri p. isk.	15.	d.e. 11.	Pethő István
Kispest — Wekerle-t. II. sz. e. isk.	15.	d.u. 4.	dr. Csiki Gábor
Pasztersébet — Erzsébet-u. e. i.	15.	" "	Ferencz József
" "	29.	" "	dr. Csiki Gábor
Páztőrinc - Áll. Tel. - Kulturház	29.	d.e. 11.	Pethő István
Ráko palota - Máv. telepi isk.	22.	d.u. 4.	Barabás István
Ujpest - Szt. István-téri polg. isk.	1.	" "	Barabás István
Sashalom - Kossuth-téri el. isk.	22.	" "	dr. Csiki Gábor
D., Vidéken:			
a. Debrecen — Hatvan-u. 24. Unitárius Imaház	1.	d.e. 10.	Józan Miklós
b. Szolnok — Ref. templom	15.	" "	Józan Miklós
c. Sopron — " "	29.	" "	Józan Miklós
d. Miskolc — Evang. templom	1.	d.e. 11.	dr. Csiki Gábor
e. Mezőtur — Állami iskola	29.	d.e. 9.	Ferencz József
f. Dévaványa — Imaház	29.	d.u. 1/3	Ferencz József

NB! Alshuzott dátumokon: Urvacsora-osztás.

Unitárius hittestvéreknek kedvezményesen dolgozik

NAGY ÁRON
asztalosmester

VII., Károly krt. 9. Telefonhívó: 33-073.

Dr. TIHANYI GYÖRGY

fogorvos rendelője
Budapest, IV., Prohászka Ottokár-utca
8. szám — Rendel: 12-1/2 és 3-6
órák alatt. — Unitárius betegeknek
kedvezmény. ugyanott kozmetikai rendelés

berde lajos

unitárius cipésmester
jutányosan vállal

minden munkát

Lakik: II., Batthyány-utca 48.

Hó- és sárcipőt is készít.

Énekeskönyv,
imakönyv,
unitárius irodalom

Kapható az UNITÁRIUS
IRATMISSZIÓNAL V K.,
Koháry-utca 4. l. emelet,
8. — Nyitva csütörtökön
5-7, vasárnap 12-1-ig.

POSTAI SZÁLLÍTÁS 10 SZÁZALEK FELÁRRAL.

GABOR ANTAL FATELEPE

Budapest, IX. kerület,
Remete-u. 11. szám.
Butor, épület és tűzifa
állandóan raktáron.
Telefon: 41-2-54. sz.

UNITÁRIUS ÉRTESETŐ

SZERKESZTŐSÉGE

ÉS

KIADÓHIVATALA

LEGJUTÁNYOSSAB-

BAN FELVESZ

HIRDETÉSEKET